

Naturvårdsverket
Förvaltningsenheten
Blekholmsterrassen 36
106 48 Stockholm

**Remiss 2001-04-27 angående förslag till Nationell
förvaltningsplan för gråsälbeståndet i Östersjön**

Dnr 402-2695-01

Svenska Jägareförbundets sammanfattande kommentarer till remissen är följande

- Jägareförbundet har en i huvudsak positiv inställning till det remitterade förslaget till förvaltningsplan för gråsälbeståndet i Östersjön.
- Nyttjandet av sälen som en förnyelsebar resurs bör dock göras mer tydligt i målbeskrivningen.
- Den inledande skyddsjakten bör snarast ersättas/kompletteras med en mer förvaltningsinriktad jakt där tillvaratagandet av sälen är en grundförutsättning.
- Förvaltningen och bestämmelserna för säljakt bör i högre grad överensstämma med förhållandena i Finland och i större utsträckning ses som en gemensam angelägenhet.
- Jakt bör tillåtas inom särskilt skadedrabbade områden enligt respektive länsstyrelses bedömning.
- Jakten bör utformas som en avlysningsjakt inom angivna skadeområden, alternativt som en personlig licensjakt med möjlighet att anlita medhjälpare.
- Jakttiden bör vara den 16 april till den 31 december
- Förvaltningsplaner för vikare och knobbsäl måste snarast utarbetas.

Svenska Jägareförbundet får inledningsvis uttrycka sin uppskattning över att Naturvårdsverket arbetat fram det remitterade förslaget till förvaltningsplan för gråsäl i Östersjön. Behovet av en aktiv förvaltning av samtliga tre sälarter ökar i takt med den i sig glädjande, positiva populationsutvecklingen. Behovet av jakt på säl föreligger akut mot bakgrund av sälens effekter på det kustnära yrkesfisket men, enligt Jägareförbundets uppfattning, också med hänsyn till möjligheten och önskemålet att ta till vara den förnyelsebara resurs som sälstammarna i grunden utgör.

Sälen har varit en av förutsättningarna för koloniseringen av stora delar av Sveriges kuststräcka. Säljakt är dessutom en viktig kulturbärare och som det mycket riktigt beskrivs i förvaltningsplanen har tillvaratagande varit en självklar del i jaktutövningen. Det är av allra största vikt - inte minst för sälens vidkommande - att förvaltning utgår ifrån att sälen är en resurs i form av kött, skinn och späck och inte uteslutande betraktas som ett skadedjur av dem som lever närmast sälarna.

Jägareförbundets ambition är att i samverkan med myndigheter, fiskerinäringen och intresserade jägare aktivt medverka till att återinförandet av jakt på säl i olika former sker med största möjliga kunskap och med hänsyn till en god etik såväl vad avser jakten som tillvaratagandet av bytet.

Förvaltningsplanen gäller visserligen endast för gråsäl men det går enligt förbundets mening inte att bortse från att vikaresälen områdesvis i Bottenhavet och Bottenviken förekommer i en omfattning som överstiger gråsälen. Även om vikaren inte är helt återställd efter skador från miljögifter ökar den i antal och ställer till stora problem för yrkesfisket. Jägareförbundet förutsätter att det inom kort även upprättas en förvaltningsplan för vikaren. Den forskningsjakt på vikare som förekommer på finsk sida bör emellertid redan nu kompletteras med motsvarande jakt på svensk sida för att införskaffa mer kunskap om hälsostatus m.m.

Jägareförbundet får i sammanhanget även erinra om situationen på Västkusten där den kraftigt ökade knobbsälspopulationen medfört ett behov av säljakt som är minst lika stort som i Östersjön. Förbundet utgår från att även detta snarast tillgodoses genom utarbetande av en förvaltningsplan för knobbsäl.

Jägareförbundet begränsar sitt vidare yttrande över förvaltningsplanen till att i huvudsak kommentera de delar som behandlar övergripande mål med sälförvaltningen samt jakt på gråsäl.

Inledningen

Inledningen bör enligt förbundets mening kompletteras med en målsättning att nå en samsyn i sälförvaltningen med i första hand Finland, men även övriga berörda Östersjöstater. Vidare bör begreppet "Östersjön" definieras redan

inledningsvis för undvikande av missförstånd. Ett femårigt tidsperspektiv för förvaltningsplanen förefaller rimligt. Samtidigt vill förbundet särskilt framhålla - vilket också synes framgå i planen - det angelägna i att den skydds jakt som föreslås årligen utvärderas och att de förutsättningar som anges för jakten omprövas mot bakgrund av nyvunna erfarenheter.

Jägareförbundet konstaterar vidare att förvaltningsplanen på flera håll innehåller bra beskrivningar om att sälen ska betraktas som en resurs och att den ska kunna förvaltas som annat jaktbart vilt. Förbundet anser därför att denna viktiga utgångspunkt för sälförvaltningen också bör anges redan i inledningen som en grund för att upprättandet av förvaltningsplanen, utöver det angivna motivet att skapa samexistens med det kustnära yrkesfisket. En i framtiden mer förvaltningsinriktad säljakt kommer givetvis även att till stor del bidra till en bättre samexistens mellan sälen och yrkesfisket. Att se skyddsjakten som en långsiktig lösning och styrande för förvaltningen är enligt förbundets mening olyckligt och påverkar betraktelsen av sälen negativt. Yrkesfisket men också det för kustbefolkningen viktiga husbehovsfisket är dock det viktigaste skälet till att jakt omedelbart bör inledas.

Faktabakgrunden

Förvaltningsplanen innehåller ett omfattande faktamaterial av vilket mycket visserligen kan ifrågasättas ska ingå i en förvaltningsplan men å andra sidan är det i många avseenden ett mycket värdefullt bakgrundsmaterial. I planen redogörs på ett ingående och bra sätt för sälens biologi och på vilket sätt den påverkar fisket. Vidare är det imponerande vilka insatser som gjorts för att för att pröva och utveckla sälsäkra fiskredskap, om än med begränsad framgång. När det gäller beståndsuppskattningen är det svårt att få riktig klarhet även om Naturvårdsverket - på goda grunder - synes slå fast att det finns minst 10.000 gråsäl i Östersjön.

Förväntad utveckling och mål

Sälstammens skador på yrkesfisket ökar i snabb takt med åtföljande kostnader för såväl samhället som den enskilda yrkesfiskaren. Mot denna bakgrund ifrågasätter Jägareförbundet målsättningen att under fem år sträva efter att antalet räknade gråsäl ökar med trettio procent. Eftersom skadorna på fisket ökat snabbare än antalet sälar finns det risk att stora delar av det kustnära yrkesfisket helt slås ut. Husbehovsfisket är på många ställen, speciellt längs norrlandskusten redan idag omöjligt att bedriva. De ytterligare stora kostnader en ökad sälstam skulle föra med sig anser förbundet hellre bör läggas på sälforskning och att utveckla förvaltningen. Målsättningen bör således i första hand vara att genom beståndsovervakning och ytterligare forskning få fram en säkrare uppgift på det verkliga antalet sälar. Därefter kan man mot bakgrund av den aktuella sälsituationen bättre lägga fast ett mål för stammens utveckling.

Jägareförbundet instämmer i verkets beskrivning av kopplingen mellan å ena sidan sälstammens storlek, skadesituationen och känslan av vanmakt och å andra sidan utvecklingen av den illegala jakten. Detta är enligt förbundets bestämda uppfattning djupt olyckligt och måste tas på stort allvar. Förvaltningsmässigt får det helt riktigt stora konsekvenser om inte jakten sker öppet. Att sälen av vissa enbart betraktas som ett skadedjur är synnerligen allvarligt. Därför är det bråttom med att införa en legal jakt tillsammans med en riktad information om jakt och tillvaratagande samt insamling av material till forskningen. I sammanhanget ska nämnas att förbundet deltar i det gråsälsprojekt som det s.k. Kvarkenrådet igångsatt. Projektets målsättning är bl.a. att belysa sälen som en förnyelsebar resurs och på olika sätt utveckla möjligheterna till säljakt samt tillvaratagandet och utveckling av sälprodukter.

HELCOM

Jägareförbundet delar helt skrivningen i vad gäller behovet av att en revidering av rekommendationen snabbt ska genomföras samt att samarbetet med våra grannländer ska intensifieras. Att det måste införas ett komplicerat skyddsjaktförfarande när det finns utrymme för en mera förvaltningsinriktad jakt på säl är mycket otillfredsställande. Det måste också vara ett givet mål att det skapas en samsyn över gränserna. Förvaltningsplaner bör upprättas gemensamt. Nyvunna forskningsresultat visar med all tydlighet att sälen måste förvaltas som en gemensam angelägenhet av länderna runt Östersjön. Östersjön torde dock med fördel kunna delas upp i några mindre förvaltningsområden. Ett exempel på ett naturligt sådant kan vara Bottenhavet och Bottenviken där även vikaren ska beaktas.

Utgångspunkter för jakt

Jägareförbundet hyser en stor övertygelse om att sälens beteende - åtminstone i ett längre perspektiv - kommer att påverkas av införandet av jakt. Förutom en mer direkt effekt av skyddsjakten genom att vissa problemdjur skjuts bort kommer sälens ökade skygghet att indirekt bidra till minskade skador för yrkesfisket. Med hänsyn till att Naturvårdsverket anger populationsstorleken till minst 10.000 djur och att den ekologiska riskanalysen utgår från beståndsstorleken 6.000 djur anser förbundet att beräknat jaktuttag om 360 djur ligger på en alltför försiktig nivå. Under förutsättning att tilldelningsnivån blir föremål för årlig översyn accepterar Jägareförbundet dock att denna beräkning gäller för jakten 2001. I övrigt anser förbundet att de utgångspunkter som verket angett som grund för den föreslagna jakten är mycket relevanta och bra.

Villkoren för jakt

Jägareförbundet anser att Finlands erfarenheter av jakt på säl och de regler som där gäller med fördel kan ligga till grund för de svenska bestämmelserna.

Dels är sälförvaltningen en gemensam angelägenhet och dels är det en fördel med ett enhetligt synsätt i samband med kommande förhandlingar om en revidering av HELCOM:s rekommendationer.

Förbundet anser att skyddsjakten ska få bedrivas i de områden där länsstyrelsen anser att behov föreligger. Jägareförbundet utgår från att samtliga berörda länsstyrelser - inte bara norr om 59:e breddgraden - anförtros uppgiften att bedöma behovet av skyddsjakt och att Naturvårdsverket i samråd med länsstyrelserna gör en lämplig fördelning av den "nationella kvoten".

Jägareförbundet konstaterar vidare att Finland inte begränsat jakttillstånden till yrkesfiskare – eller av honom utsedd företrädare – eller att jakten endast får bedrivas inom 300 meter från fiskeredskap. Förbundet ser inget egentligt skäl till denna avgränsning. Avståndsbegränsningen riskerar att sälar kommer att skjutas från båt och på alltför djupt vatten. I och med det omöjliggörs eller kraftigt försvåras ett tillvaratagande av sälen. Målet är att på lämpligast sätt jaga säl i skadedrabbade områden och syftet är dels att få bort skadegörande individer och dels att öka sälens skygghet i dessa områden. Jägareförbundet föreslår således att dessa två villkor utgår och att jakten utformas som en avlysningsjakt alternativt en jakt med personliga licenser - ej enbart yrkesfiskare – med möjlighet att anlita medhjälpare.

Jägareförbundet föreslår även att jakttiden anpassas till de förhållanden som gäller i Finland. Här gäller jakttiden 16 april till 15 oktober men enligt uppgift avser man att förlänga tiden till den 31 december. Det är givetvis från skadeförebyggande synpunkt angeläget att jakten inleds i samband med att den mer intensiva fiskeperioden inleds.

Jakttillstånden ska givetvis villkoras med att man förbinder sig att sända in de uppgifter och det material som Naturvårdsverket beslutar om. Samtidigt vill förbundet ifrågasätta om materialinsamlingen ska ske helt utan ersättning. Med tanke på ett tämligen omfattande merarbete, transportkostnader, förvaring, emballage, frakt etc. bör man enligt förbundets uppfattning överväga en viss schablonersättning för detta. Detta skulle troligtvis säkerställa en mer effektiv insamling av materialet till en i sammanhanget mycket ringa kostnad.

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

Sven-Åke Andersson
Generalsekreterare

Hans von Essen
Riksjaktvårdskonsulent